VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXVI évfolyam
7966 szám

4 oldal,
30 bani

Szombat
1970
október 31.

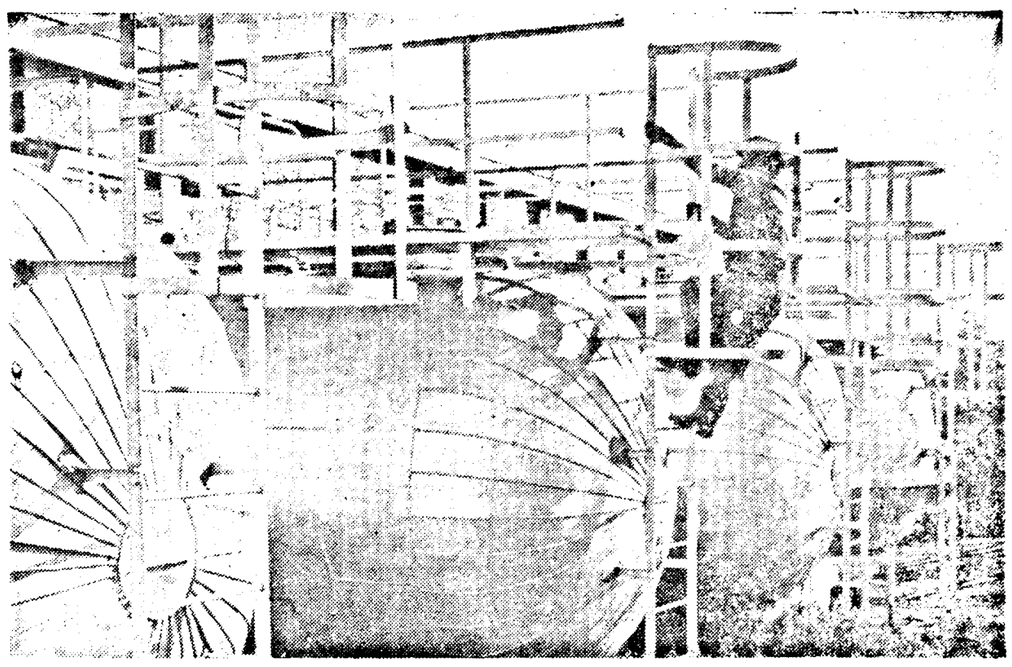

Az Élelmiszeripari Kombinát melasz tárolói. (KELEN FERENC felvétele)

A TAKARÉKOSSÁG HETE

A napokban az egész országban megkezdődött a hagyományossá vált Takarékosság Hete.

A gazdaság fejlődésének gyors üteme, valamint a nemzeti jövedelem növekedése az utóbbi években biztositotta a városi és falusi lakosság pénzjövedelmének gyarapodását az egész nép jólétének növekedését. Csupán az idén az uj bérezési rendszer általánositása nyomán az alkalmazottak mintegy 12 milliárd lejjel többet kapnak. A pénzjövedelem szüntelen növekedése lehetővé tette egyre nagyobb összegek megtakaritását és ugyanakkor a CEC-nél megőrzött pénz hatékony gyakorlati felhasználását. A CEC-betétek szüntelenül növekednek. Jelenleg több mint 6,5 millió CEC-betétkönyv van forgalomban, vagyis átlag minden családra jut egy. Emlitésre méltó, hogy több mint 2 millió CEC-könyv a falusi lakosság birtokában van. A betétek általános egyenlege — a takarékossági akció alapvető mutatószáma — tekintetében megállapitható, hogy az 6,3 százalékkal volt nagyobb október elején, mint a mult év végén. Tervek szerint ez év végéig ez a mutató 2,5-szeres növekedést ér el az előző ötéves terv végéhez viszonyitva.

A lakosság pénzfeleslegeinek CEC-ben való megőrzése egyaránt megfelel a szocialista épités általános érdekeinek és a betétesek személyes érdekeinek. Az állam ezt a pénzt felhasználja a nemzetgazdaság fejlesztésére.

A betétesek ugyanakkor számos előnyt élveznek, mint például kamat, pénznyeremények, autónyeremények, épitkezési anyagok, külföldi kirándulások stb. A Takarék- és Letéti Pénztár a jelenlegi ötéves terv folyamán több mint 3,5 milliárd lejt fizetett ki kamatok és nyeremények formájában. A kamatos és gépkocsi-nyereményes betétkönyvek sorshuzásain a CEC eddig csaknem 6000 személygépkocsit adott át nyereményként.

A személyi tulajdonu lakások épitésére nyujtott hitelek, a hitelnyujtásnál és az előlegek befizetésénél adott kedvezmények eredményeként jelentősen növekedett a megkötött szerződések száma. Csupán ez év első három negyedében mintegy 50 000 szerződést kötöttek. Ezalatt a CEC csaknem másfél milliárd lejt kitevő hitelt nyujtott lakásépitésre. Az előirányzatok szerint erre a célra év végéig több mint 2 milliárd lej hitelt nyujtanak.

HELYTÁLLÁS

1

Őszi napfény ragyogja be a tájat. Olyan a határ, mint egy megbolygatott méhkas. Mert ezekben a napokban a szántó-vető emberek sokasága népesiti be a határt... A traktorok dübörgését olykor-olykor egy-egy vonatszerelvény robogása szárnyalja tul.

A Szentanna felé vezető vasutvonal mentén is ez a kép tárul elénk. Ebben az őszi napfényben fürdő tarka határban gyönyörködött Prodan Ioan mozdonyvezető és Muntean Gheorghe fütő is, amint a tehervagonokból álló 35 811-es számu szerelvényt irányitották Szentanna felé. S miközben figyelték a határban szorgoskodó embereket, a kilométerkövek egymás után maradtak hátra...

Nagy szakismeretet, hozzáértést, gyakorlatot igényel a mozdonyvezetés. De talán mindezeknél még nagyobb figyelmességet. Ennek révén számtalan vasuti balesetet háritottak már el derék mozdonyvezetőink. Most is mindketten éberen figyelték a sinpárokat. A láthatáron semmi különöset, rendelleneset nem észleltek. S mégis, amikor a Szentanna előtt lévő téglagyár mellett elrobogott a szerelvény, a mozdonyvezető ugy érezte, hogy nagyot zökkent az acélkolosszus...

— Észrevetted, Gheorghe? — fordult kérdően a fütőhöz.

— De mennyire — hangzott a válasz.

— Ez nem lehet más, mint sintörés — feltételezte a gyakorlott mozdonyvezető.

— Fékezzünk! — igy a fütő.

— Most már mindegy, áthaladtunk rajta. De az utánunk jövő szerelvény már veszélyben forghat. Jelenteni kell... — És máris lassitott.

A szentannai vasutállomásra begördült a teherszallitó szerelvény. A mozdonyvezető azonnal jelentette észrevételét. A pályakarbantartók nyomban a helyszinre siettek, s megállapitották, hogy Prodan Ioan feltételezése igaz. Azon nyomban megjavitották az eltört vasuti sint. Szentannáról közben táviratoztak Aradra az esetről...

2

Már napok óta esett az eső a hegyekben néha ugy zuhozott, mintha dézsából öntötték volna. De miután az esővel telitett fekete felhők megszabadultak terhüktől, tova szálltak az égen...

A 3871-es számu személyszállitó szerelvény kigyóként siklott a hegyek közötti kanyargós vasutvonalon. Nem is történt semmi zökkenő Brádig. Onnan a szerelvénynek tovább kellett indulnia Déva felé.

[illegible]n Ioan mozdonyvezető a 31 064-es acélkolosszus kabinjából a szabad utat figyelte. A Brádtól mintegy hét kilométer távolságra lévő Dealul Fetii helység közelében furcsa jelenség ötlött a szemébe.

— Mi lehet ez? — tünődött magában miközben a távolba kémlelt.

Egy pillanatig ugy rémlett, mintha eltünt volna a sinpár a szeme elől. De nyomban felfedezte, hogy ez nem látomás, hanem valóság. Gyorsan cselekedett. Éles fékcsikorgás hasitott bele a párás levegőbe, majd néhány zökkenő után megállt a szerelvény. A mozdonyvezető és az utasok is rémülten vették szemügyre a földcsuszamlást, amely mintegy husz méter hosszuságban és két méter szélességben elboritotta a vasutat.

Mi történt volna, hogyha a vonat belefut ebbe a hatalmas földtömegbe? — kérdezték az utasok rémülten, de ugyanakkor megkönnyebbülve és elismerően tekintettek az éber mozdonyvezetőre...

HEGEDÜS ISTVÁN

Az optimális vetési idő lejárt

Több gazdaságban még zsákokban a búza

Földmüvelők és traktorosok ezrei szorgoskodnak még mindig a szántóföldeken, ezeken az őszi napokon. Dübörgő traktorok zaja kukoricával, cukorrépával, szárral megrakott szekerek zötyögése tölti be a határt. Igaz, hogy a legtöbb termelőszövetkezetben a gépesitők már az őszi mélyszántást végzik mivel betakaritották a kukoricát, felszedték és elszállitották a cukorrépát és végeztek a buza vetésével is. Tegnap estig egyébként 94 mezőgazdasági termelőszövetkezetből jelentették a buza vetésének befejezését. Megvénk termelőszövetkezeteiben a buzának 96 százalékát vetették el.

A jó és szorgalmas gazdák már nem a vetéssel vannak lekötve. Járják a határt és azt szemlélik, hogyan kell ki a buza. Sajnos 69 termelőszövetkezetben még nagy menyiségü vetőmag van zsákokban. Fenlakon például még mindig 530 hektár terület maradt vetetlenül. Mi az oka a lemaradásnak? A választ Fuiorea Mitrică elvtárs, a Fenlak községi pártbizottság titkára adta meg.

— A felszabaditott földterületek előkészitése után nagyon lassan haladt a kukorica törése és a répaszedés. Még lassabban a szántás és a magágykészités. Egy traktor csak nagynehezen szántott fel 2,7 — 2,8 hektár területet egy munkanapon. De a legtöbb traktoros még egy hektárt sem szántott, mivel 10—11 órakor álltak csak barázdába.

Több mint 320 hektár területen kell elvetni a buzát Székesuton is. A lemaradás okait nem érdemes boncolgatni, hiszen ugyanazok, mint Fenlakon. Érthetetlen azonban, hogy a Fenlaki Mezőgazdasági Vállalat igazgató bizottsága (igazgató: Şerban Gheorghe mérnök) a vetés kezdetétől ez ideig szinte semmilyen intézkedést nem tett a munkafegyelem megerősitését illetően. Az is igaz, hogy a községi pártbizottságok sem vonták felelősségre a termelőszövetkezetek vezetőit és szakembereit. Igy hát mindenki ugy dolgozott, ahogy akart és magyarázkodott, ahogy tudott.

Bosszantónak tünik, hogy ezen a nehéz őszön is a legtöbb vetnivaló éppen azokban a termelőszövetkezetekben maradt még hátra, amelyek még akkor is az élenjárók után kullogtak, amikor rendes természeti viszonyok között lehetett dolgozni. Mivel magyarázzák például a szentlányi és zimándi termelőszövetkezetek vezetői azt, hogy még mindig 220 hektár területen kell elvetni a buzát?

A buzsáki, az alunişi, a szabadhelyi, a szőlősi, a sikulai, a pankotai, a zádorlaki, a kerülősi, a zarándi, a drauţi, a cuvejdiai, a Chieri-i és más termelőszövetkezetek is lemaradtak. 130—200 hektár terület maradt még vetetlenül.

A kürtösi és a csermői mezőgazdasági gépesitő vállalatok traktorosai már befejezték a tevékenységi körzetükbe tartozó szövetkezetekben az előirányzott buza vetését. Sőt, mi több az előbbi három, az utóbbi pedig egy százalékkal tul is szárnyalta a vetési tervet. A lemaradás az ujaradi, a sikulai és a fenlaki gépesitő vállalatok alegységeiben mutatkozik meg a legjobban. Ez érthető, hiszen az őszi mezőgazdasági munkálatok kezdetétől éppen az emlitett vállalatoknál volt laza a munkafegyelem

A buza vetésének optimális ideje lejárt. Am, mint már emlitettük, 69 termelőszövetkezetben még mindig zsákokban van nagy menyiségü vetőmag. Ez a tény bizonyitja, hogy sok termelőszövetkezetben a vezetők és szakemberek nem törekedtek, sőt elhanyagolták a munka ésszerü megszervezését, a rendelkezésükre álló emberi és gépi erők gazdaságos kihasználását. A lemaradásért el kell marasztalni a gazdaságokban tevékenykedő pártszervezeteket is, mivel nem voltak elég erélyesek, nem vonták felelősségre a vezető tanács tagjait, a szakembereket. Szükséges, hogy az elkövetkező 2—3 napon minden szövetkezetben — ahol még van vetnivaló — olyan határozott intézkedéseket foganatositsanak, hogy maradéktalanul fejezzék be ezt a fontos munkát. Ez igény és követelmény.

CSIGYÁR ISTVÁN

Iparvállalatainkból jelentik

Túlszárnyalást könyvelnek el

Ilyenkor, hónapzárás előtt még nem tudnak tiszta képet nyujtani a tervosztályokon a termelési feladatok teljesitéséről. De az előzetes számitások szerint nagyvonalakban már ismerik az eredményeket. Ez a helyzet a Textilipari Kombinátban is. A tervosztályon ugyanis arról tájékoztattak, hogy kombináti szinten teljes egészében megvalósul az októberi termelési terv. Sőt arra számitanak, hogy a kész szőtteseknél 0,5 százalékos tulszárnyalást könyvelnek el. Ilyen arányu tulszárnyalásra számitanak a fonalaknál és a kötszövött holmiknál is.

Új konzervféleségek

Fock Lajos mérnök, a Refacerea gyár igazgatója ujságolta, hogy uj konzervféleségek készitésével bővitik a választékot. Arról van ugyanis szó, hogy 400 grammos dobozokban tárolják a dinsztelt káposztát kolbásszal, valamint a dinsztelt káposztát sertés oldalassal. Mindkét termék jóváhagyása már megtörtént és a jövő hét folyamán megkezdik a sorozatgyártást. Ebben az évben egyébként 400 tonnát gyártanak az emlitett termékekből, s ezzel könnyitenek a háziasszonyok főzési gondjain a vállalat dolgozói.

Az igazgató arról is tájékoztatott, hogy a gyár laboratóriumában most kisérleteznek egy ujabb termék előállitásával. Az ugyancsak dinsztelt káposztából készitendő konzerveket liba- és ruca aprólékkal ízesitik.

3753 tonna cukor

A gyártási idény megkezdése óta megállás nélkül üzemel a Cukorgyár. A hófehér kristálycukor azóta szünet nélkül folyik a zsákokba. Eddig 3753 tonna cukor került a raktárba.

Lapunk III. oldalán

ember és közösség

Vesztes nincs

jegyzet

Napjaink divatos „társasjátéka", az egyetlen, melyről senki sem távozik vesztesként — még a kivülállók sem, a „kibicek" sem — az Aki tud nyer verseny s ennek is az ifjuság körében oly népszerü formája: a szakmai vetélkedő. Minden esztendőben ujra és ujra megrendezik, minden alkalommal megujuló versenyzőgárdával. A régiek helyébe ujak lépnek, de a régiekhez hasonló lelkesedéssel, többet tudni-akarással felfegyverkezve.

A szervezői-rendezői feladatkört a KISZ tölti be a többéves tapasztalatot esztendőnként friss ötletekkel: lendülettel füszerezve.

Az őszi-téli hónapok jelentik a vetélkedők kibontakozási időszakát, amikor a jók közül, érdemeik alapján magasabbra lépő még jobbak között eldől: ki méltó a „legjobb" cim viselésére.

A hagyományhoz hiven az idei esztendő is bővelkedik különféle szakmai vetélkedőkben. S a versenyzők közül természetesen ezuttal sem hiányoznak az aradi fiatalok.

A Vagongyár, a Szerszámgépgyár, a Gépjavitó Üzem sok-sok szakmunkása vett részt az esztergályosok Olimpiászán. Megvénket Viegel József Gépjavitó üzemi esztergályos képviseli a november 1-én és 2-án Szebenben megrendezendő országos döntőn. Reméljük eredményesen. Az országos döntőre készülnek (időpont november 6—7, helyszin Bukarest) a Mercur verseny — a fiatal kereskedelmi dolgozók versenyének — Arad megyei győztesei is: Suciu Florica (az Alimentara HKSZ elárusitónője), Giura Minuța és Moșneag Rodica (az Ipari Cikkeket Értékesitő HKSZ dolgozói), és Găvruș Susana (a Közélelmezési Tröszt alkalmazottja).

A Biztos kézzel a volánnál — a gépkocsivezetők „erőpróbájának" megyei szakaszára november közepén kerül sor. „Biztonság és hozzáértés" — ezt az elnevezést kapta a Fütőház gépészeinek és fütőinek versenye. Már készülnek az Ügyes kezek szakmai verseny idei részvevői: a December 30 textilüzemek és a Teba gyár fiatal fonó- és szövőnői is. Az utódoknak nincs könnyü dolguk, hisz tavalyi elődeik országos sikere kötelezi őket ujabb sikeres szereplésre.

Versenyeznek hát ismét az ifju szakmunkások. A versenyzés tanulásra, meglévő ismereteik gyarapitására ösztönzi napjaink e divatos társasjátékának részvevőit. Ezért aztán még azok sem vesztesek, akik a versenyben alulmaradtak. Hisz ujabb csatát nyertek a tudás váráért vivott küzdelemben a maguk javára.

(bălaj)

A hazafias verseny eredményei

Végérvényesen beköszöntött az ősz. Zordabb lett az idő, alig van lehetőség uj községszépitési akciók szervezésére. Érthető tehát, hogy ezekben a napokban megyeszerte a néptanácsok számbaveszik az ilyen vonatkozásu eredményeket, elkészitik a kimutatásokat.

• Ságon

Bár év elején kissé félénken láttak munkához, később a képviselők mozgositására egyre többen kapcsolódtak be a különféle közhasznu akciókba. Az összesitett eredmények végösszege 1 216 500 lej, ami azt jelenti, hogy minden felnőtt lakos 235 lej értékü hazafias munkát végzett ebben az esztendőben. Példamutató munkájukért dicséretet érdemelnek Gaug Antal, Nicodin Nicolae, Savu Aurel, Copil Marcu, Tischler Margareta, Păraian Valeria képviselők.

• Nagyszántyén

Az itteni megvalósitások távolról sem olyan számottevőek, mint Ságon (174 lej lakosonként) annyi azonban bizonyos, hogy az elmult évekhez viszonyitva némi javulás észlelhető a hazafias akciókban való részvételben. A hagyományos munkálatokon kivül a lakosok 150 átjáróhidat épitettek, Ágyán egy parkot létesitettek. Hevesi János, Koncsek László, Brinda Maria, Ilieș Ioan, Gazdik János, Sima Nicolae, Ernea Ioan és számos más képviselő és honpolgár fáradságot nem kimélve munkálkodik, hogy szebbé, vonzóbbá tegye a község és a hozzá tartozó falvak arculatát.

A Vörös Trikó gyár uj részlege

Szegfű és bogáncs

Aminap történt. Egyik ismerősöm fehér szegfűből készitett müvészi virágcsokrot akart venni, de mivel állami üzletben ilyen nincs, azt tanácsolták neki, keresse fel a maszek virágüzletet (a Mărășesti és a Potier utca sarkán). Mert ott állitólag van ilyen csokor. És bizonyára előzékenységgel sem fukarkodnak. Mindezidáig magam is azt hittem: ha van kedvesség és figyelmesség a vevővel szemben, akkor ez — a virágüzletnek még a levegőjében is benne van. De lássuk csak.

— Egy fehér szegfücsokrot szeretnék.

E jámbor kérés hallatán az üzlet tulajdonosa ugy mérte végig a vevőt, mintha az legalábbis toronyórát kért volna, láncostól:

— Méghozzá fehéret! — méltatlankodott. — Szó sem lehet róla! Nem vállaljuk.

— De... de... miért?

— Egyrészt azért, mert sok a dolgunk — hangzott az ellentmondást nem türő válasz, miközben a tulajdonos segitségére sietett kiszolgálónő fátylat dobott egy nagy, fehér szegfücsokorra. — Másrészt azért, mert nincs — fejeződött be a szentencia.

A tulajdonos jólelkületét bizonyitja azonban, hogy Scharm Ilona végül is megszánva a vevőt, mentőövet dobott oda neki:

— Ha müvészi csokrot akar minden áron, üsse kő! Ne rontsuk el a napját, hát elkészitjük. De természetesen csakis ciklámenből.

— Az hamar hervad... Ám, ha Ön nem akar szegfüt adni, hát... mennyibe kerül a ciklámen?

— Százhusz! — hangzott az itélet, majd a vevő elszomorodása nyomán igy egészült ki: — De lehet százötven is... Méghogy drága?! Ha drága, ne vegye meg, drága!!

Virág helyett igy kapott — bogáncsot a vevő... Virággondját aztán mégis megoldotta valahogy, csak, sajnos, épp müvészinek nem sikerült sehogyan sem az a csokor.

Gondja azonban továbbra is gondunk maradt — a vevőké. Hát lehetséges, hogy egy ilyen tekintélyes városban mint Arad, amely egyébként sok mindenéről hirneves, ne teljesülhessen a virágvevő éppenséggel teljesithető kivánsága? Hallottunk olyan iskolákról, tanfolyamokról, amelyeknek hallgatói — virágcsokorba tudják álmodni a legigényesebb vevő álmát is. És néhány perc müve csupán, hogy a vásárló kivánsága valósággá váljék.

Állami virágkertészetek és állami virágüzletek vezetőinek egyaránt érdemes volna elgondolkozniuk ezen... És aztán... egy-egy ilyen müvészi virágcsokor minden bizonnyal nem lenne méregdrága, mint jelenleg ott, a Mărășesti és a Potier utca sarkán (már, ha egyáltalán hozzájut az ember!). Mindazonáltal: az államnak is kifizetődő lenne, s a vevő is jól járna.

A VEVŐ, akit az emlitett üzletben — enyhén szólva — elfelejtettek nagybetüvel tudni...

SÓFALVI ISTVÁN

Művelődési jegyzetek

Gheorghe Tattarescu

Százötven évvel ezelőtt, 1820 október 31-én született Focşaniban a XIX. század hazai művészettörténetének egyik legkiválóbb egyénisége, Gheorghe Tattarescu. Gazdag művészi és pedagógiai tevékenységével jelentős szerepet játszott a román nemzeti festészet kialakulásában.

A korán árvaságra jutott, művészi hajlamokkal rendelkező gyermeket nagybátyja, Nicolae Teodorescu, az ismert templomfestő vezette be a piktura rejtelyeibe. A fiatal Tattarescu szorgalmával és tehetségével hamarosan kitünik és ösztöndíjjal Rómába utazik. A San Lucia Akadémia növendéke és a pontos rajz, az anatómiai tanulmányok terén ér el kiváló eredményeket. Erről tanuskodik az aradi Muzeum képtárában kiállított bibliai témáju kompozíciója is, amelyet az 1848-as római versenyre készített.

Az 1848-as forradalom alkalmával festi meg a ROMÁNIA ÉBREDÉSE cimü allegórikus kompozícióját, amely a hazai forradalmi eszmék megvalósulásának kifejezője.

Tattarescu portréfestőként is kitünő. BĂLCESCU arcképe nemcsak legkiválóbb alkotásainak egyike, hanem a hazai portréfestészet remeke is. A nagy gondolkodó és forradalmár összes jellemvonásainak átfogó és kihangsulyozott visszatükröződése ez a festmény.

Hazatérése után a Katonai Iskola, majd a Sf. Sava kollégium rajztanára. TEODOR AMANNAL tervet készítenek egy képzőmüvészeti iskola létesitésére, amelyre 1864-ben sor is kerül. A Szépmüvészeti Akadémia tanára, majd 1891-ben, Teodor Aman halála után az iskola vezetője lesz. Oktatói-nevelői munkássága rendkivül termékeny. Sokat tesz a rendszeres képzőmüvészeti kiállitások megrendezéséért.

Sokoldalu müvész, aki nemcsak a portré és a kompozició terén alkotott ujat, hanem tájkép és a nép életéből meritett zsánerképfestőként is beirta nevét a hazai müvészet történetébe.

Sokat tett a hazai történelmi emlékmüvek konzerválása érdekében.

Tattarescu müvei gazdag tematikájukkal is kitünnek. Bár parasztipusai idealizáltak (Parasztlány kévével, Munténiai lány) munkássága a hazai nemzeti festészet kiemelkedő alakjai közé emeli.

FERENCZI IRMA

A HÉT

Panaszra nincs okunk. Szerda és szombat kivételével e hét bővelkedett kulturese-ményekben.

HÉTFŐN délután nyilt meg a második Arad megyei Fotomüvészeti Kiállitás. Este tartotta hangversenyét a Szlovák Filharmónia. Ludovit Rajter vezényletével és Jan Panenka zongoramüvész közreműködésével.

KEDDEN a filharmónia kamarahangversenyére került sor. A nap legjelentősebb eseménye a gyulai Körös népi táncegyüttes aradi bemutatkozása volt.

CSÜTÖRTÖKÖN megnyilt Arad legmodernebb filmszinháza, a panorámikus filmek vetitésére alkalmas Dacia. Az állami szinház müvészei Eminescu-délutánt rendeztek a Ioan Slavici Liceum diákjai számára. Zerindi fellépéssel fejezte be egyhetes Arad megyei vendégszereplését a gyulai népi táncegyüttes.

PÉNTEKEN a Temesvári Állami Magyar Szinház ujabb előadást tartott Shaw Pygmalion cimü komédiájával. A Filológiai Tudományok Társaságának aradi fiókja szümpozionon emlékezett meg a nagy prózairó, Sadoveanu születésének 90. évfordulójáról.

VASÁRNAP egyetemi tanárok részvételével kétnapos tudományos kollokvium kezdődik Aradon. A filharmónia a 2-es számu Liceum diákjainak szenteli e heti hangversenyét.

Bevallom, a számtalan érdekes esemény közül nehéz volt kiválasztani a legizgalmasabbnak igérkezőt. Talán nem is mindig sikerült. Az események kapcsán két fontos tényezőre szeretném felhivni a figyelmet:

A szinház és a filharmónia megujult erővel látott hozzá saját néző, illetve hallgatóközönsége kineveléséhez. A hálás, de könnyünek nem nevezhető feladat első lépcsőfoka a csütörtöki Eminescu-délután volt. A szinház legjobb müvészei szavalták a nagy lirikus verseit, mély átélésel és szuggesztiv erővel. A kettős pedagógiai cél világos: a vers szépségének, gondolatiságának megismerése és a szinházzal, szinészekkel való kapcsolat szorosabbá tétele. Nyer az iskola, — nyer a szinház. A studió terem zsufolásig megtelt. De még igy is sokan kivül rekedtek. Korábbi időpontban (mondjuk 17 órakor) és a nagyteremben kellett volna megrendezni a müsort. Az állami szinház novemberben négy alkalommal a Caragiale karcolataiból válogatott Pozolókat mutatja be a diákoknak.

Az Aradi Állami Filharmónia igényes és ügyesen válogatott müsorral igyekszik megszerettetni a tanulókkal a komoly muzsikát. Ezt tükrözi a vasárnapi Faust témáju hangverseny is.

A Matematikai Tudományok Országos Társasága rendezi a vasárnap kezdődő kétnapos, a folyadékok mechanikájával foglalkozó kollokviumot. Rövid időn belül ez a harmadik tudományos értekezlet városunkban. És Arad az ország egyetlen főiskola nélküli nagyvárosa...!

(puskel)

Hétvégi sportműsor

SZOMBATON

CSELGÁNCS

A országos ifjusági és serdülő cselgáncs csapatbajnokság döntője a Sportcsarnokban (délelőtt 9.00 és délután 16.00 órától).

VASÁRNAP

CSELGÁNCS

Az országos ifjusági és serdülő cselgáncs csapatbajnokság döntőjének utolsó versenynapja (Sportcsarnok, 8.00 óra).

LABDARUGÁS

Országos ifjusági bajnokság: CFR — Temesvári Progresul (CFR, 11.00), Vagonul — Temesvári Sportiskola (CFR, 13.00).

Megyei bajnokság: Vinga — Olimpia, Világos — Sebes, Kürtös — Foresta, Honctő — Kisiratos, Kisjenő — Pécska, Gloria — Lippa (Gloria, 10.45), Libertatea — Pankota (Libertatea, 15.15), Bél — Borosjenő.

Területi bajnokság: Lippai Luptătorul — Simánd, Mácsa — Soborsin.

Municipiumi bajnokság: Aluniş — Vörös Trikó, Dinamo — Zimándköz, Szépfalu — FZ, Indagrara — Villám, Strungul — Angyalkut (Gloria, 9.00), Tisa Nouă — Iratos.

KOSÁRLABDA

B osztályu férfi mérkőzés: Constructorul — Crişul (11.30) és B osztályu női mérkőzés: Foresta — Nagyváradi Voinţa (10.00) a Constructorul pályán.

RÖPLABDA

B osztályu bajnoki találkozó: Voinţa — Hunyadi Corvinul (Sportcsarnok, 16.00). Utána a Voinţa ifjusági csapata a Temesvári Sportiskolával játszik bajnoki mérkőzést.

Filmbemutatók

Az ember, akit nem lehet vádolni

A Moszfilm studiók alkotását a Studio moziban láthatjuk a jövő héten. Vlagyimir Krasznopolszkij és Valerij Uszkov rendezők egy TU—104-es repülőgép fedélzetén bontják ki erkölcsi, pszichológiai mondandójukat. Az emberi felelősségérzet, a helytállás, a barátság és szerelem e nagyszerű drámájának főbb szerepeit Oleg Sztrizsenov, Ljudmilla Makszakova és Leonyid Kuravlev alakitják.

Az utolsó út

Kalandfilm, a szovjet studiók alkotása. A színhely — 1918. A burját sztyeppéken vörösök és fehérek mérik össze erejüket. Jelen van a szórakoztató kalandfilm minden kelléke: a bátor főhős, aki szülőföldje gazdag, fehérérzelmű kereskedőinek mesterkedéseit kijátszva győzelemre segíti csapatát és feleségül veszi a szeretett lányt. A Victoria mozi tüzi műsorára hétfőtől csütörtökig.

Útszél-jegyzet

Berzova: Didergő nyulak

A berzovai fogyasztási szövetkezet központjának bejárata előtt több, szárnyas szállitására használt ketrec látható. Nyulak és tyukok dideregnek bennük a reggeli hidegben. Két napja nyomorognak az állatok a ketrecekben a szövetkezet kapujában. Rechiţan Ioan szövetkezeti elnök időben kérte az elszállitást, a Fogyasztási Szövetkezetek megyei központjának teherkocsija azonban elhajtott a ketrecek nelkül. Valakinek a megyei központból nincs elég nyulszive. Vagy talán tul sok van neki abból, amit a tyukok ugynevezett fehérállományának is mondhatnánk.

Batuca: Kipányvázott traktor

A traktor az utszélen pöfög, le van szerelve egyik első kereke. Vinter Floriant, a batucai kőbánya traktoristáját kérdezzük a dologgal kapcsolatban. Javitják a traktor kerekét, a motort viszont nem állithatják le, mert nem lehet ujra begyujtani. A helyiipar megyei vállalatához tartozik a kőbánya és a traktor is, melynek kimerült az akkumulátora. Ujat, megismételt kérésre sem küldött az emlitett vállalat. Munkaidő végeztével a traktorral felhajtanak a lejtőre, ott kikötik és kitámasztják, hogy másnap reggel innen indulva begyujthassák. Aztán jár egész nap a motor, bár a traktor legfontosabb munkája a vagonhuzogatás, naponta 2—3 óránál többet nem vesz igénybe.

Az ut másik oldalán lecsüngő orral vesztegel a kőbánya kotrógépe. Négy napja szakadt el csigájának drótkötele és azóta az emlitett vállalat beszerzési osztálya nem küldött másikat. A felelősség szála ennél a vállalatnál alighanem vékonyabb, mint a kotrógép drótkötele és ugy látszik gyakrabban is szakad el.

Láttunk még a kőbányánál három süritettlevegő-kompresszort, melyeket néhány hete hoztak és vesztegelnek, mivel a megyei Áramszolgáltatási Vállalat még nem készitette el a leágazást a közeli magas feszültségü vezetékről.

Nádas: Elméletileg elköltöztetett lerakat és egyebek

Nem is olyan régen, Nádas falu bizonyos pontján, az ut két oldalán létezett bizonyos rönkfalerakat. A Faipari Kombináthoz tartozott, fél éve, ennek rendelete alapján költöztették el. Az „elköltöztetés" jelen esetben nem találó kifejezés, olyan szó kellene, amely csak „szellemiek" költöztetését jelenti és esetleg a cégtábláét. A rönkfát szállitó kis vagonok, egy mozdony maradványai, több szál rönkfa azóta is áll az ut szélén. Rothad a fa, a vasat rozsda eszi. Kérdezzük a Faipari Kombinát vezetőségét, szükség van-e még ezekre a tárgyakra? Ha igen, ha nem — mindenesetre el kellene szállitani őket. Ha mégsem, tegyék látható helyre a táblát: Turisták, figyelem! Fakitermelési régiségek.

A nádasi volt rönkfalerakat előtt és után, mondhatnánk ennek bevezetése és utószavaként, az ut Maros felőli oldalán, két betonoszloprakás hever. Évek óta ott lehetnek már, hiszen benőtte őket a gaz és az oszlopok megfeketedtek. Nem akarunk ok nélkül sértegetni, nem tudjuk, hogy a megyei Áramszolgáltatási Vállalat tulajdonát képezik-e az oszlopok, vagy sem? Mindesetre gazdaságosan fel lehet használni ezeket a batucai kőbányának készitendő leágazáshoz. Jó gazda nem keresi őket.

(FEKETE)

„Leszünk-e tizenegyen?"

Az A osztályu labdarugó-bajnokság legnagyobb érdeklődéssel várt találkozóját ma délután Bukarestben játssza a Dinamo és az UTA A rangadók rangadóján a jelenlegi éllovas és a tavalyi bajnok csap össze. A piros-fehér együttes már csütörtökön elutazott a fővárosba.

— Bukarestben csatlakoznak hozzánk a válogatott keretekbe meghivott játékosok is — mondta Reinhardt János a szerdai edzőmérkőzés után. — Brosovszky az utánpótlás csapattal Lodzban járt (Lengyelország — Románia 0:0). Dumitrescu ismét az A válogatott előkészületi mérkőzésére kapott meghivást (sérülése miatt felmentést kapott), Gornea, Domide és Pozsonyi pedig a szófiai barátságos találkozóra (bolgár A válogatott — román olimpiai válogatott 5:1) utazott el.

— Milyen reménykekkel, elhatározással lépnek pályára a Dinamo ellen?

— Szeretnénk legalább döntetlent kiharcolni, hogy ne szakadjunk le a listavezetőtől — válaszolta az edző —, de... nagyon nehéz lesz. Az utóbbi időben alaposan ránk jár a rud. Három éven át szinte alig volt sérültünk, most meg egymás után dőlnek ki a sorból játékosaink. Biró fertőzéses megbetegedése a vártnál makacsabbnak bizonyul; lehet, hogy az őszi bajnoki idényben nem is fog már játszani. Vasárnap Bubu (Dumitrescu — a szerk. megj.) is megsérült, bedagadt a térde. Pozsonyi is sérült, az egyik temesvári csatár cipőjének bőrszege hasitotta fel a lábaszárát, mintegy 10 centis, csontig érő nyilt seb tátong rajta. Szófiába is csak „turistaként" utazott el, és nem tudjuk, a Dinamo ellen fog-e játszani. Sajnos, Dembrószky szerepeltetése is kérdéses, mivel az elmult napokban torokgyulladással bajlódott.

Arra a kérdésünkre, hogy milyen felállitásban fognak pályára lépni Bukarestben, az edző tehetetlenül tárta szét karját: — Még azt sem tudjuk, leszünk-e tizenegyen.

A szerdai edzőmérkőzésen Kun II. Attila és Popovits Pál is szerepelt az első csapatban. Ugy hirlik, hogy a két labdarugó ügyében már megindultak a Crişul és az UTA vezetősége közötti tárgyalások. A váradiak — állitólag — két aradi játékost kérnek értük cserébe. Megegyezésre még nem jutottak. Talán a jövő héten...

A Dinamo — UTA rangadót 14.30 órai kezdettel, a televizió is közvetiti. A mérkőzést a brăilai Rainea Nicolae fogja vezetni. A Dinamoban lehet, hogy helyet kap a törökországi Fenerbachetól viszszaigazolt Nunweiler III. is. Az UTA várható összeállitása: Gornea — Kalinin, Leretter, Pozsonyi (Schepp), Brosovszky — Axente Petescu, Domide — Dumbrean Dembrószky, Dumitrescu (Sima).

O. K.

Tájékoztató

1970
Október
31
Szombat

Napkelte 6.51, napnyugta 17.07 órakor. Az évből eltelt 304 nap, hátra van még 61.

■ 1784-ben kirobban a Horia, Cloşca és Crişan vezette felkelés.

■ 175 éve született John Keats angol költő.

filmek

DACIA: A muzsika hangjai (9, 12.45, 16.30, 20.15).
STÚDIÓ: Az alvilág professzora (10, 12, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30).
MUREŞUL: Találkozás (10, 12.30, 15, 17.30, 20).
IFJUSÁGI: Találd ki, ki jön vacsorára! (11, 16, 18, 20).
VICTORIA: Oh, az a nagytata. (11, 16, 18, 20).
PROGRESUL (Ujarad): A bosszuálló (15). Ne légy szomoru (17, 19).
SOLIDARITATEA (Gáj): A balta (17, 19).
CFR (Grădiște): Északra, északnyugaton át (I. és II. rész, 18).

A VIDÉKI MOZIK MŰSORA
LIPPA: Helga.
PÉCSKA: Elitéltek kastélya.
BOROSJENŐ: Szerelem és sebesség.
KISJENŐ: A csendőr házasodik.
SZENTANNA: A borzalom bére.
NAGYLAK: A menyasszony feketében volt.
KÜRTÖS: Üldözés.
PANKOTA: Nagy vakációk.
VILÁGOS: A Sas-művelet.
SEBES: Argoman superdiabolicus
KÖRÖSBÖKÉNY: Graminia szerelme.
VINGA: Amikor a bagoly jön.

UTUNK

az október 30-i szám tartalmából:
PUBLICISZTIKA: TOMPA ISTVÁN: Mátyás háza előtt, KÁNTOR LAJOS: A titkok kapujában, Levelek Zsuzsi babához (Szemelvények), LETAY LAJOS, SYLVESTER LAJOS és SZENTIMREI JUDIT cikkei.
PRÓZA: PANEK ZOLTÁN: Négyszögletes huzat vagy a jóreménység foka, MIKÓ IMRE: Bucsu Udvarhelytől (regényrészlet), ROBERT SABATIER: Svédgyufa.
VERS: KIRÁLY LÁSZLÓ versciklusa, GHEORGHE TOMOZEI és MATEI CĂLINESCU versei, GELLERT SÁNDOR és JÁVORSZKY BÉLA finn versfordításai.
IRODALOMKRITIKA: MAROSI PÉTER: Klio és Kalliopé Apollón nélkül (Csehi Gyula kötetéről), NAGY PÁL: Csucsidény — csodabogatakkal, CSIRE GABRIELLA: Neveljünk olvasókat! (Fórum).
MŰVÉSZET: PÁLL ÁRPÁD: Véres farsang, TERÉNYI EDE: A marosvásárhelyi filharmónikusok, RÓNAI ISTVÁN: Muzsikusportré vázlatának ürügyén, MIKÓ ERVIN tévéjegyzete.
ÚJ KÖNYVEK, LEVELVÁLTÁS, ORSZÁG-VILÁG, KERESZTREJTVÉNY.

szinház

VASÁRNAP, november 1-én, délután fél 4 órakor: *Bărbați fără neveste*; este fél 8 órakor: *Camera de alături* (mindkét előadás — bérletszünet).

Mi van az aradi aragáz-ellátással?

Több olvasónk kereste fel a szerkesztőséget, hogy továbbitsuk az aragázpalackok kicserélése során felmerülő panaszaikat az illetékesekhez. Az a helyzet ugyanis, hogy gyakran három hetet, sőt egy hónapot vesz igénybe az üres aragázpalackok kicserélése. Mi ennek az oka és várható-e a helyzet megjavulása — tettük fel a kérdést Ionescu Paulnak, a Temesvári Petróleumipari Termékeket Forgalmazó Vállalat aradi kirendeltsége főnökének.

— Közismert, hogy Aradon nincs aragázpalack töltő állomás, a telc tartályokat Temesvárról kapjuk. Az elmult hetekben néhány napig a temesvári központ bizonyos objektiv okok miatt nem palackozta a szokott mennyiségü aragázt, igy Arad sem kapta meg a napi igénylést, hanem néhány száz palackkal kevesebbet. Ennek következtében törés állt be a folyamatos ellátásban és a fogyasztók kérésének valóban csak néhány hetes késéssel tudtunk eleget tenni.

— Mult időben beszélt. Ma már nem áll fenn az emlitett ok?

— A temesvári központtól igéretet kaptunk, hogy a következő napokban, a lehetőségekhez mérten, a rendes szükségletnél nagyobb tétel töltött aragázpalackot szállitanak. Igy rövidesen várható az aragázellátás megjavulása és normalizálódása mind Arad municipiumban, mind a hozzátartozó 28 elosztóközpontban és a megye helységeiben egyaránt.

Az Aradi Népi Egyetem, a Megyei Tanfelügyelőséggel közösen, felső matematikai tanfolyamot szervez a véglegesitő és fokozati vizsgára beiratkozott tanárok számára.

Az előadásokat egyetemi előadók tartják vasárnap délelőtt.

Az érdeklődők jelenjenek meg vasárnap, november 1-én, 9 órakor a Barátság Házában (Köztársaság utja 78. szám, I. emelet.)

bábszinház

VASÁRNAP, november 1-én, délelőtt fél 11 órakor: *Isprăvile lui Perurima.*

hangverseny

Az Aradi Állami Filharmónia szimfonikus zenekara vasárnap, november 1-én, délután 4 órakor a Kulturpalota nagytermében hangversenyt rendez az Aradi 2-es számu Liceum tiszteletére, a VILÁG NAGY POEMÁI — FAUST témával.

Vezényel: KRZYZANOWSKI TADEUS, karvezető: PAUL PARADENCO. Közreműködnek: TRAIAN POPESCU, a Kolozsvári Állami Opera tagja, ION ZAHU és AUREL GHENDER. Ismertetőt tart: VOICHIŢA CĂMPAN-ŢATYOL.

Műsoron: BERLIOZ: FAUST ELKÁRHOZÁSA — részletek tenorra, énekkarra és zenekarra; GOUNOD: FAUST, Valpurgis éj és áriák; LISZT: FAUST SZIMFÓNIA, finálé tenorszólóval és férfikarral.

Vasárnap, november elsején, délelőtt 11 órakor ifjusági hangverseny. Jegyek az ügynökségnél és hangverseny előtt a Kulturpalota pénztáránál.

időjárás

Az Aradi Meteorológiai Intézet jelenti: Ma, október 31-én változékony idő, felhős égbolttal. Napközben gyenge helyi eső lehetséges. Mérsékelt északi, északkeleti szél. Éjszakai hőmérséklet minusz 5 és plusz 2, a nappali hőmérséklet pedig 9—13 fok között.

televizió

Szombat, október 31.

14.30 Labdarugás: Bukaresti Dinamo—Aradi UT — bajnoki mérkőzés. Közvetités a Dinamo stadionból. — Szovjetunió—Jugoszlávia (második félidő — képmagnó).
17.00 Német nyelvű adás.
18.15 Nyolc hónap alatt az ország körül — közvetités Konstancáról.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Békeküldetés. — Filmriport Nicolae Ceaușescunak, Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsa elnökének részvételéről az ENSZ jubileumi ülésszakán és nemhivatalos látogatásáról az Amerikai Egyesült Államokban.
21.30 Hazafias költemények.
21.45 A megvesztegethetetlenek — folytatásos film.
22.35 Gica Petrescu énekel.
23.25 Hiradó.

Vasárnap, november 1

8.45 Reggeli torna.
9.00 Vasárnapi matiné gyermekeknek és iskolásoknak.
10.00 Falumüsor.
11.30 Vladimir Horovitz zongoramüvész Chopin- és Scarlatti-müveket játszik.
12.00 A haza védelmében.
12.30 Labdarugás: Progresul — Petrolul (A osztályu bajnokság) — közvetités a Köztársasági stadionból.
14.15 Labdarugás: Ausztria—Olaszország — Európa-bajnoki mérkőzés második félideje (képmagnó Bécsből).
15.00 Magyar nyelvü adás.
16.30 N-studió — vasárnapi magazin.
18.35 Román rapszódia: az alexandriai Alunelul folklórcsoport müsora.
19.15 Emlékezés Mihail Sadoveanura.
19.30 Hiradó.
20.00 Csak az igazat — játékfilm.
21.35 Románia 1000 képben — deltai halászok.
21.55 Gianni Morandi énekel.
22.15 Hiradó.
22.30 Sport.

Hétfő, november 2.

18.00 Szinház és mozi.
18.30 Máramarosi népszokások.
19.00 Mik a teendői az ipari fővállalatoknak.
19.20 1001-este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Politikai szemle.
20.10 A két rózsa háboruja — folytatásos szimelőadás (II).
21.00 Operett diapozitivről.
21.40 Skoplje.
22.00 Hiradó.
22.10 A román társadalom dinamikája — A vezetéstudomány.
22.40 Sport.

Kedd, november 3.

10.00—11.00 A tv iskolája.
16.00 Ökölvivás — az országos bajnokság döntője — közvetités a Floreasca termből.
18.00 Zenei aktualitások.
18.30 Pionir-müsor.
19.15 Hirdetések.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Reflektor.
20.15 Szinházi est — Optimista tragédia.
22.30 Hiradó.
22.45 Könnyüzene.

Szerda, november 4

12.00 Labdarugás: Steaua—PSV Eindhoven — egyenes adás a 23 August stadionból; UTA—Belgrádi Vörös Csillag — egyenes adás Aradról; Bukaresti Dinamo—FC Liverpool (képmagnóról).
18.00 Gyermek-enciklopédia.
18.30 Gazdasági kabinet.
19.15 Hirdetések.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Filmmuzeum: A 19. számu szoba titka.
21.30 Nemzetközi szemle.
22.15 Hires román előadóművészek Petre Ştefănescu-Goangă.
22.45 Hiradó.

Csütörtök, november 5

18.00 Magyar nyelvu adás.
18.30 Autósoknak.
18.50 A modern román nyelv.
19.15 Hirdetések.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Huckleberry Finn ujabb kalandjai — filmsorozat.
20.25 Az ökölvivó országos bajnokság döntőjének közvetitése a Florcasca sportcsarnokból.
21.20 Társadalmi ankét.
22.05 A Föld körül: Taskent.
22.25 Posta.
22.45 Hiradó.

Péntek, november 6.

17.00 A tv iskolája.
18.00 Otthonunk.
18.50 Gazdasági szemle.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Emlékezés Mihail Sadoveanura.
20.15 Reflektor.
20.30 Tüzfal — szovjet játékfilm, országos bemutató.
22.00 Tudományos müsor.
23.00 Hiradó.

Szombat, november 7.

17.00 Német nyelvü adás.
18.15 Jóestét lányok! Jó estét fiuk!
19.15 Hirdetések.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
20.00 Enciklopédia.
20.50 Képek a Szovjetunióból — az Ural, két kontinens határa.
21.10 A megvesztegethetetlenek — folytatásos film.
22.00 Hiradó.
22.15 Zenés-táncos müsor.
23.05 Sport.

Az Aradi Vagongyár

Aurel Vlaicu ut 41—43. szám.

alkalmaz

— vasesztergályosokat
— marósokat
— hegesztőket
— lakatosokat
— asztalosokat
— villanyszerelőket
— szakképesítetlen munkásokat

Ugyancsak alkalmazunk szakképesitetlen munkásokat a lakatos, hegesztő és darukezelő szakmákban való kiképzésre.

A szakmunkára jelentkezők 62 évnél idősebb nyugdijasok is lehetnek.

Az érdeklődők a gyár személyzeti osztályán jelentkezzenek.

(676)

A megyei pártkabinet közli

Hétfőn, november 2-án 17 órakor jelenjenek meg a municipiumi néptanács nagytermében a marxista-leninista esti egyetem valamennyi tagozatának hallgatói.

Az Aradi Községgazdálkodási Vállalat

közli a vízfogyasztókkal,

hogy szombatról, október 31-ről vasárnapra, november 1-re virradó éjjel éjfél és reggel 6 óra között csökken a vezetékekben a viz nyomása és a szokottnál nagyobb lesz a mangán- és vastartalom.

Felkérik az érdekelteket, tárolják a szükséges vizmennyiséget.

(667)

EMBER ÉS KÖZÖSSÉG

Megkérdeztük Ficzay Dénes műtörténészt min dolgozik?

Felesleges bemutatnunk Ficzay Dénes kulturtörténészt, hiszen lapunk olvasói jól ismerik munkásságát. Nevével gyakran találkozhatunk a Vörös Lobogó, az Utunk, a Brassói Lapok és más ujságok hasábjain. Városunk tudományos életével foglalkozva, az ő „műhelyét" semmi esetre sem kerülhettük el. Mivel foglalkozik most — tettük fel a szokványos kérdést. A válasz azonban korántsem szokványos.

— A közeljövőben szeretném befejezni doktori disszertációmat, amely Arad kulturtörténetét tárgyalja. Nem könnyü munka, hiszen 169 év történetét szeretném 500 oldalba összefoglalni.

— Milyen periódusról van szó?

— A felvilágosodás kezdetétől a második világháboruig terjedő másfélszáz évet próbálom feltérképezni, vagy ha ugy tetszik az 1772 és 1941 közötti periódust.

— Egyszóval Arad irodalomtörténeti enciklopédiáját irja?

— Mondhatjuk igy is. Komplex kulturtörténeti, szinháztörténeti, irodalomtörténeti felmérést végzek, amelyben különös figyelmet szenteltem az itt élő népek kulturális kapcsolatainak. Ezt a másfélszázadot Arad nagy korszakának tartom.

— Mikor készül el az értekezés?

— Valószinüleg 1971-ben. Igazság szerint, a munka javarészén már tul vagyok, némi gonddal jár a dolgozat bibliográfiai részének összeállitása. Remélem, haszonnal forgathatják mindazok, akik többet szeretnének tudni Aradról.

— A disszertáció kiadására is sor kerül?

— Korai még erről beszélni, de talán egy röviditett változat nyomdafestéket lát majd. Ez mindenésetre a jövő titka...

— Nem árulna el valamit a disszertációról?

— Mit mondhatnék? Huszonöt éve gyüjtöm az anyagot, a tények sokaságát kiséreltem meg egységbe foglalni. Levéltári, könyvtári kutatásból, a mult emlékeit hordozó emberek vallomásaiból, mozaik kockák apró darabkáiból rekonstruálok egy letünt világot. Nem hiszem, hogy munkám csupán irodalomtörténeti kuriózumok gyüjteménye, talán inkább adalék, egy letünt korszak, és természetesen a város történelmének, jobb megértéséhez. Az aradiak románok, magyarok, németek együtt éltek és nyilván hatottak egymásra. Szeretném ennek a kölcsönhatásnak a dokumentációját összegyüjteni...

— Teljesen leköti ez a doktori disszertáció?

— Sok időt rabol el, de arra még marad, hogy irodalmi lapjainkban közöljek egyet-mást.

— Nagy segitséget jelentett a magyar irodalmat tanulmányozó középiskolásainknak, a tanár ur sorozata, amely a Brassói Lapokban látott napvilágot.

— Örülök, hogy igy látja, a közeljövőben talán sorozatot indit irásaimból az Utunk is.

— Nagyon örülnénk ennek, annál is inkább mert Krudy Gyula aradi látogatásáról szóló irása nagy élvezetet adott mindnyájunknak, szivesen olvasnánk hasonló munkáit. Befejezésül még egy kérdést. A doktori disszertáció, ha jól értettem, nemsokára végleges formát ölt. Mit tartogat Ficzay Dénes a távolabbi jövő számára, hallhatnánk-e valamit a következő munkájáról?

— Meg kell vallanom, a huszonöt éve tartó aradi „kitérő" után, szeretnék visszatérni kedvenc témámhoz, és könyvet irni a nagy francia forradalom koráról. Napoleonról. Ezt a kort az emberiség egyik legérdekfeszitőbb, legjelentősebb korszakának tartom, egyetemista korom óta foglalkoztat... és még valami. Nem kell elfeledkezni arról, hogy tanár vagyok, életem jelentős részét az iskola tölti be és ez a hivatás legalább annyira kedves nekem, mint a kulturtörténet.

— Köszönjük válaszait, és további sikereket kivánunk mind tudományos, mind nevelői munkájában.

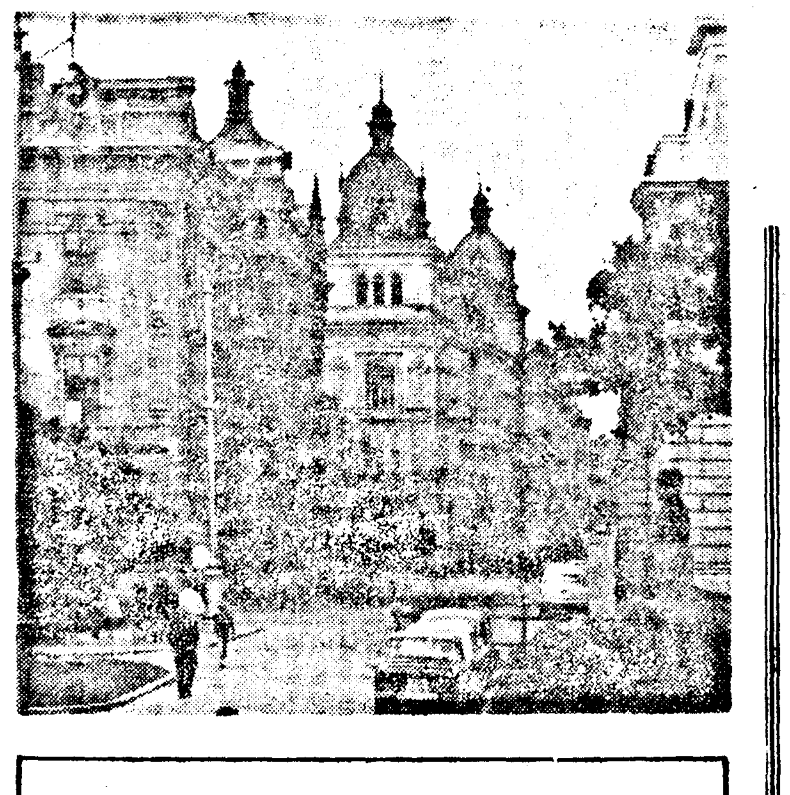

A HONVÁGY MINDENNÉL ERŐSEBB

Barbara Kompasz aradi lakos 1967 őszén Nyugat-Németországban letelepedett szülei hivására, elhagyta az országot. Állandóan a hazájára gondolva, ahol felnevelkedett és dolgozott, nem tudta megszokni a kapitalista életmódot, és szülei halála után elhatározta, hogy visszatér Romániába. Az alábbi sorok kifejezik érzelmeit és gondolatait, tükrözik az elmult évek benyomásait, amelyeket szülőföldjétől távol szerzett.

Ujra Románia földjén vagyok, ujra itthon, Ujaradon. A nagy öröm érzését izlelem, hogy ismét azok között az emberek között vagyok, akik mellett éltem. Az utca nem változott, ugyanugy hivják, csak a virágok sokasodtak meg benne és váltak vendégszeretőbbé. Meg fogják kérdezni, hogy miért örülök ennyire. Válaszul elmesélem az idegenben töltött évek történetét.

Három évvel ezelőtt szüleim kérésére Nyugat-Németországba mentem. Ők tiz évvel azelőtt telepedtek le ott. Már az első napokban rájöttem, hogy nem fogok tudni alkalmazkodni uj életemhez, hogy elviselhetetlen lesz gépként dolgozni egy olyan világban, ahol az emberek közti kapcsolatokból hiányzik a melegség. Egy ideig szüleim közelében éltem, majd anyám halála után kénytelen voltam állást keresni, hogy beteg apámat eltarthassam. Nem volt könnyü. Kilenc cégnél próbálkoztam, de mindenhol elutasitottak. Nehezen elképzelhető szomoruság keritett hatalmába. Nem tudtam megmagyarázni magamnak, hogy német nemzetiségü létemre, miért nem dolgozhatok. Ez egyike volt életem legnagyobb csalódásainak. Aradon egészséges munkaközösségben dolgoztam, ahol minden lépésnél éreztem az összes elvtársak és különösen a kommunisták támogatását és melegségét, a szocialista társadalmunk épitése érdekében hozott emberi és nemes erőfeszitésben. Uj helyzetem mélyen megsebezte a lelkemet. Az igaz, hogy végül is elértem, hogy dolgozhassak egy papirkereskedésben, de a leg alacsonyabbrendü munkát végeztem. Nem irom le munkahelyem légkörét, a hidegséget, amivel kezeltek, a kimeritő robotmunkát. Időközben gondolataim állandóan hazámba szálltak. Nagyszerü részletek elevenedtek fel aradi munkaközösségem sikereinek sorozatából, eszembe jutottak társaim tanácsai és buzditásai.

Ami még jobban fokozta honvágyamat és megértette velem, hogy az a világ nem nekem való és nem tartozik hozzám, az apám kivánsága volt, aki akárhogy is vissza akart térni velem hazájába. A halál hiusitotta meg álma beteljesülését. A feladatot egyedül hajtottam végre. Szüleim kivánságának eleget téve visszahoztam földi maradványaikat az országba. Elégedett vagyok azért, hogy sikerült ezt is megvalósitanom. Megértettem, hogy az ottani élet nem mennyország.

Három évig éltem idegen földön és három évig nem éreztem lelki melegséget, nem éltem meg egyetlen beteljesülést sem. Az idegeimet roncsoltam és gondolkoztam. Amikor már elviselhetetlenné vált — a honvágy mindennél erősebb — elindultam vissza arra a helyre, ahol felnőttem és emberré váltam. Szeretném elmondani mindazoknak, akik a könnyü élet után futnak, azoknak, akiknek lelkét a kalandvágy betegiti, hogy az a világ, amelyet elképzelnek nem egy boldog mennyország.

Most ujból itthon vagyok. Munkába álltam. Tisztviselőként dolgozom az Aradi Csomagolóanyagot Begyüjtő és Értékesitő Vállalatnál. E cikk által szeretném megköszönni a helyi szerveknek azt a teljes támogatást, amiben részesitettek, hogy ujra beilleszkedhessek szocialista társadalmunk életébe és ezáltal hozzájárulhassak a népünk előtt álló nagyszerü feladatok megvalósitásához.

BARBARA KOMPASZ

Dialógus

Nem postán küldte, személyesen hozta el levelét Bordi Gyula bácsi. Mert — mint mondotta — az utóbbi időben annyi vád érte, hogy bajos volna mindeniket irásban részletezni, tisztázni... Rosszallások, vádak, ha aprók is.

Hogy beleköt az élőfába is. Hogy bogaras. Hogy miniügyekkel foglalkozik. És ez már sulyosnak tünik: a többség érdeke ellen dolgozik.

Levele és panasza nyomán előbb csak egy futólagos terepszemlét tartottunk abban a városközponttól nem messze fekvő negyedben, ahol Bordi Gyula lakik. Valóban: ablakba kitett, ablak- és kapufára, falra ragasztott (persze, okmánybélyeggel el nem látott) számos kis hirdetést láthattunk. Mindez, az erkélyeken, utcára nyiló ablakokban szellőző különféle holmival együtt — feltünően rontja a város összképét.

Ezt mondta Bordi Gyula állampolgári bizottsági elnök is. És éppen ezért volt része annyi rosszmáju megjegyzésben, amikor a cédulák szerzőit s a kitett holmik tulajdonosait igyekezett jobb belátásra birni... Végül hivatkozott egy határozatra, de akadt olyan ellenfele is, aki a szeme közé vágta: „nincs is ilyen rendelet!"

Van. Az Arad Municipumi Néptanács 1969. május 28-án hozott 5-ös számu Határozatának (a 32/1968 sz. Törvény alapján beiktatott) 15. cikkelye kimondja: „Tilos az ablakokba... pokrócokat, szőnyegeket, papirokat és bármiféle olyan tárgyakat kitenni, amelyek rontanák a ház külső képét".

Azt hiszem, elég, ha csupán a sokévi tapasztalatra hivatkozunk, s igy szükségtelen bizonyitgatnom, hogy törvényeink, határozataink társadalmunk érdekeit szolgálják, akár annak nagyobb, akár pedig annak kisebb számu kategóriáiról is van szó. Akkor viszont miért akadnak olyan emberek, akik azt vágják vissza, hogy a Bordi Gyulák a többség érdekei ellen szállnak sikra? Nézzük meg, hogyan alakult ki a Bordi Gyulához füződő történetben a „többség"?

Nos, ezt éppen az a jó néhány lakó alkotta, akinek magának is — vaj volt a fején. (Azt hiszem, nem véletlen, hogy e lakók egyike sem kivánt a szélesebb közvélemény itélőszéke előtt panaszt tenni — azzal a bizonyos vajjal napvilágot láttatni). Ha egytől egyig ilyen lakókat kérdeznénk meg a felvetett ügyről, ugy, azt hiszem, a véleményék abszolut többsége fordulna Bordi Gyuláék ellen.

Tiszta sor azonban, hogy a számok efféle csoportositása, összeadása — jobbik esetben is — önkényes megitélésen, rosszabbik esetben: hamiskodáson alapszik.

Jól tudja mindenki, a város szépsége nem csupán az Astoriából, néptanácsi épületéből, kulturpalotájából, hanem uj palotáinak soraiból is áll. Sőt, a régi nagyobb vagy kisebb, de csinos házak ezeréből is. (Mi több, hozzátehetném, hogy: csunyácskát is csunyit a csunya).

Ha tudja, miért csinálja? S ha már igy tevődik fel a kérdés, akkor hozzátartozik az, hogy nemcsak törvény- és határozatismeretéből hianyzik talán valami, hanem közösségi tudatából is. (Az ugyan nem, hogy a méltán divatos — de, lám, visszájára forditható — „többség" szóval élni tudjon).

Arról van hát szó, hogy a tudat nemcsak tudást, de magatartást is feltételez. És cselekedetet is.

SIMONFI IMRE

az olvasóval

...A SZOCIALIZMUS NEM EGY TERÜLET,
O, NEMCSAK ORSZÁG,
HANEM MÉRTÉK, MINŐSÉG, FOKOZAT AZ EMBER UTJÁN,
MIT MINDENÜTT ELÉRNEK MAJD AZ ÉLETFORMÁK.

Lászlóffy Aladár: A HEGEDŰ HURJAI

HAJSZÁLREPEDÉSEK

A tárgyaláson azon gondolkoztam, vajon a vádlottak jogi ismeretei milyen fokon álltak. Tudja-e egy vagyonkezelő, hogy a törvény sikkasztásnak minősiti az idegen tulajdon jogtalan használatát is? A sikkasztás törvényi tényálásának árnyalatnyi finomságai itt már elvesztették jelentőségüket. Itt, a nyilvános tárgyaláson...

Az Ipari Cikkeket Árusitó HKSZ dolgozói megtöltötték a termet, egyeseknek már nem jutott ülőhely sem. A halk zsibongás egyszerre elcsendesedett, mindenki felállt: bevonultak a birák és az ügyészek. Suhogtak a magasnyaku fekete talárok, megcsillant a fény a jelvényeken, amelyeken egyetlen szó áll LEX, Törvény. A megilletődött csendben a törvényszék elnöke megadta a szót az ügyésznek.

A vádhatóság képviselője, halk, egyenletes hangon kezdte ismételni Cărătuș Antonia, Szabó Gizella és büntársaik ügyét.

A történet, melynek epilógusát itt hallottuk 1969 májusában kezdődött, a HKSZ 34. számu boltjában. Talán már akkor nem volt minden rendben, talán már akkor motoszkált valami Cărătuș fejében. Jó hangulat uralkodott az üzletben, talán kissé tul jó hangulat. Napirenden voltak a közös uzsonnázások, olykor-olykor az itt dolgozó eladók ittak is. De ez „csak" fegyelmi kihágás, ezért még senkit sem állitottak a biróság elé, csakhogy a dolgok továbbfejlődtek és mentek a maguk utján. Ki tartja számon, mikor történt meg először, hogy nem volt pénzük a közös uzsonnára és az üzlet pénztárából „kölcsönöztek" egy pár lejt. Aztán 30—40 lejt, aztán csaknem minden nap igy ment tovább. Decemberben, elment a pénztáros és nem jött senki a helyére... Cărătuș nem is szorgalmazta az üres állás betöltését.

Törvényszéki napló

Valamikor ekkortájt állhatott be a döntő fordulat. Ennek első komoly jele az volt, hogy az üzletben idegen áru jelent meg. Gyanus eredetü inget vásároltak és értékesitettek az állami üzletben, természetesen saját hasznukra. Az apró spekulációkhoz szükséges pénzösszegek szintén a pénztárból származtak. Az árucikkekről eltüntek a cimkék és a jótékony bizonytalanság félhomályában megszaporodtak a gyanus ügyletek. A kezdeti „jó hangulatot" felváltotta a cinkosság nyirkos légköre. Cărătuș prémiumot osztott, természetesen nem a saját pénzéből, hanem a kasszából. A saját tulajdon és az állami tulajdon közötti határ elmosódott. Rusu Elisabeta, Dudaș Ana, Birău Mariana és Bărbus Doina Cărătuș és Szabó tudtával „hitelbe" vásároltak. Majd kifizetjük fizetéskor, hessentették el maguktól a sötét gondolatokat és a félreértések elkerülése végett, füzetet vezettek a tartozásokról. Kis csomagok készültek a kéziraktárban, amelyeket a fővádlott anyja vitt el. Fizetett-e értük vagy sem? Senki sem tudja.

A munkahely lassan lezüllött, egyszerü ürüggyé vált. A végén már senki sem tudta, mi is a valódi helyzet. Senki nem tudta, hogy az apró-cseprő uzsonnapénzek, ajándékok, hitelbe vett ruhák, spekulálásra „kölcsönzött" összegek mennyire rugnak.

1969 decemberének végén odáig fajultak a dolgok, hogy egy teljes hét üzleti forgalmából származó bevétel cimén mindössze 12 ezer lejt fizettek be a HKSZ pénztárába. Ebben az időszakban — a tanuk vallomása szerint — a forgalom ennek többszöröse volt.

Lehet, hogy az első kölcsönvett 20 lejnél a gondatlanság és felelőtlenség kialakulóban lévő légkörében még senki sem gondolt a vádlottak közül arra, tettüknek büntetőjogi következménye lesz. Az önmegnyugtatás áporodott levegőjében elfogadhatónak tünhetett a „hitelbe" vásárolás is. De milyen mentséget találtak maguk számára azokon az estéken, amikor a furcsa prémiumokat számlálták meg? Egyiküknek sem tünt fel, hogy csucsforgalom idején csupán 12 ezer lejt fizettek be?

A tárgyalás elején azon gondolkoztam, ismerték-e a vádlottak a Büntetőtörvénykönyvet, tudták-e, hogy a jogtalan használat — sikkasztás? A vádirat ismertetésének a végén ezek a kérdések feleslegesnek tüntek. Mindegyik vádlottnak tudnia kellett, hogy büncselekményt követ el. E felismeréshez nem volt szükség semmiféle jogi szakismeretre, bőségesen elegendő lett volna, ha megkérdezik lelkiismeretüket. De nem tették.

A végkifejlődés hasonlit száz más sikkasztási ügy végkifejlődésére. Leltár, hiány, vizsgálat, letartóztatás, kihallgatás, tárgyalás és itélet. Igen, ez a dolog könyörtelen rendje-logikája szerint történt.

Azt hiszem, mindannyian, Cărătuș Antonia csakugy, mint a többi bünrészes megdöbbent, amikor végül is megtudta, hogy az elsikkasztott összeg 110 797 lejt tesz ki. Talán azon már nem csodálkoztak, hogy az áruk gondatlan kezelése miatt ehhez az összeghez még ujabb 28 192 lej érték kár tartozik. Tulságosan el voltak foglalva saját zsebük megtöltésével semmint, hogy gondosan kezelték volna a rájuk bizott árut.

Nem az ujságirónak, hanem a pszichológusnak, a szociológusnak kellenne tanulmányozni azokat az apró hajszálrepedéseket, amelyek szétporlasztják a kisértésbe kerülő emberek erkölcsi integritását. Nekik kellene megkeresni a büncselekmények szunnyadó lehetőségeit, azokat a jelentéktelen megnyilvánulásokat, amelyek egymáshoz kapcsolódva és egymást felerősitve megteremtik a büncselekmény táptalaját. A törvényszéki tudósitónak meg kell elégednie az egyedi eset tényanyagával és kockázatos lenne olyan általánositásba bocsátkozni, amelyhez hiányzik a széles körü megfigyelések tapasztalata. Annyit azonban el kell mondani, még akkor is, ha banálisnak tünik, hogy az apró fegyelemsértések, az elvtelen személyi kapcsolatok, a rendszeres ellenőrzés hiánya kikövezi és kényelmessé teszi a börtön felé vezető utat. Nem állitom, hogy az első „uzsonnapénz" vezetett oda, hogy Cărătuș Antonia 7 évi, Szabó Gizella egy évi, a többiek pedig nyolc-nyolc hónapi börtönbüntetéssel fizetnek tetteikért, de állitom, hogy minden sulyos büncselekmény jelentéktelen apróssággal kezdődik. És ez olyan tanulság amit nem lehet eléggé szer megismételni.

GYÖRFFY ÉVA illusztrációja

Ugye, jó memóriád lesz, kisfiam?

Ez a harmadik változat. Harmadszor próbálom 180 nyomdai sorba foglalni egy 67 éves, Aradra szakadt moldvai parasztasszony életének előttem felvillant részleteit. Nem sikerült, mert a lemondó és megértő bánat és a száraz harag nehezen férnek meg egymás mellett. Hanyadszor találkoztam már az örök történettel? Hanyadszor hallgatom döbbenten a nyolc gyermeket felnevelő anya panaszát, akinek nem jutott ideje nyugdijas állást vállalni, s most, élete telén, gyámolitás nélkül, tétován néz a világba, néz a gyermekek után, akiket fekete taláros biráknak kell emberségre tanitani.

Ötven lej — ennyi a követelés. Nyolc gyermek: nyolcszor ötven lej. Igy, ahogy olvassák. Háborodjak fel, irjak hosszu-hosszu mondatokat a hálátlanságról? Vagy elég, ha annyit irok: „Dorina férje nem engedi, hogy segitsen rajtam, mert nem tudtam a lánynak hozományt adni".

Ez a hoci — nesze alapon álló vérrokonság torkomra fagyasztja a szót... És a többiek... Nyolc gyermek közül csak egy akadt, aki nem feledkezett meg az anyjáról.

Háborodjak fel? Nem. Csodálkozom. Azon csodálkozom, hogy Maria néni mindegyiküknek számára talál mentséget.

Ül törődötten, fáradtan, nyakig gombolt sötétkék városi ruhában. Fáradt ujjai a kendőt babrálják. A kendő jelzi: parasztasszony. Csak ők viselnek ilyen fekete kendőt, igy rejtik arcukat, igy rejtik a bánatot. Maria néni 67 éves. Olyan távol áll tőle a szemrehányás, mint amilyen közel van szivéhez Horațiu.

Horațiu hatéves, első elemibe jár. Fényes, fekete haja, kreol bőre és szürkéskék szeme van. Szép gyermek, olyan szép, hogy nem értem, hogyan hagyhatta el az anyja. Mert elhagyta, háromhónapos korában. Azóta ketten élnek együtt és egymásért: a nagymama és az unoka.

Maria néni senkire sem haragszik, csak Eugeniara, Horațiu anyjára... Számára nem talált mentséget. Ne gondolják, hogy azt panaszolja: nem gondoskodik a fiáról, nem, azért veti meg, mert nem szereti a gyermekét.

Ketten élnek az apró, tiszta lakásban. Ketten járnak. Maria néni elkiséri hegedüórára, elkiséri tornaórára. Csak félek — mondja kezét tördelve — nagyon félek, mert öreg vagyok és beteg. Ennek a gyermeknek rajtam kivül senkije sincs...

Az öregek szeme mindig nedvesen csillog, mintha állandóan azon a láthatatlan határon állnának, amely a sirástól választ el.

Maria néni most átlépi a határt, ezer ránc között, szeliden patakzik könnye, Horațiu fényképét mutatja.

Megkeresem a gyermeket. A szünetben beszélgetünk, én most „egy szomszéd vagyok, aki nagymamát ismeri". Horațiu dzsemes kenyeret majszol, vidáman válaszolgat a kérdéseimre. Szereted a nagyit? — kérdezem végül, mert jobb kérdés nem jut eszembe. — Persze, nagyon — hangzik a válasz. Aztán megyek is.

Lefelé baktatok a lépcsőkön, a kölykök egetverő ricsajjal kergetik egymást az udvaron.

Vajon meddig őrzi emlékezetünk az érzelmeket? Jó memória... az kellene. Horațiu, ne feledkezz meg a nagyiról. A nagyi nyolc gyermekét a biróság kötelezi majd a gondoskodás minimumára, Horațiu felneveléséhez az állam biztosit rendszeres havi juttatást. Mondhatni — minden rendben van. P. Maria 67 éves. Nagyon, nagyon remélem, a kilencedik gyermek, Horațiu, feledtetni tudja a másik nyolcat. Ezt a feketekendős városba szakadt parasztasszony legalább annyit kell hogy kapjon az élettől. Hallod, Horațiu? Hatéves fejjel kell jóvátenned, amit a felnőttek elrontottak. Nagyon elrontottak.

Ugye, jó memóriád lesz, kisfiam?

Az oldalt TOKAY GYÖRGY szerkesztette.

NEMZETKÖZI ÉLET

ENSZ — Megvizsgálják az agresszió meghatározására alakult különbizottság tevékenységét

Adrian Ionescu, az Agerpres különtudósítója jelenti:

Az ENSZ-közgyülés ülésszaka keretében jelenleg az agresszió meghatározására alakult ENSZ-különbizottság tevékenységét vizsgálják meg.

A közgyülés jogügyi bizottsága megvitatja e különbizottság jelentését, amely kifejezésre juttatja különböző államok jogi álláspontját és felfogását az agresszió meghatározásának kérdésében. A jelentés azt tükrözi, hogy az elmult évektől eltérően, az agressziós cselekmények és az ebből adódó felelősség jogi megfogalmazása tekintetében az álláspontok sok szempontból közeledtek egymáshoz. Ez kifejezésre jutott a jelentés megvitatása során elhangzott eddigi felszólalásokban is. Az általános vita — néhány eltérő vélemény ellenére — egészében kidomboritotta, hogy sürgősen meg kell határozni az agresszió lényegét, megállapitani ennek ismérveit az ezzel járó jogi és politikai következményekkel együtt, mert ez előmozdithatja a jog érvényesitését a nemzetközi kapcsolatokban, s olyan irányt szabna az erre hivatott ENSZ-szervek tevékenységének, ami megkönnyitené az agressziós cselekmény megállapitását, az agresszorok meghatározását s a béke helyreállitására irányuló méltányos intézkedések megtételét.

Gh. Secarin, országunk küldötte az általános vita során hangsulyozta, hogy az agresszió meghatározása szervesen hozzátartozik a nemzetek közösségének a világbiztonság erősitése érdekében kifejtett állandó erőfeszitéseihez. Szorosan összefügg a mai nemzetközi életnek azon legfőbb célkitüzésével, hogy vessenek véget az államok közötti háboruknak és fegyveres konfliktusoknak, az összes agressziós cselekményeknek és a más országok belügyeibe való beavatkozásnak, s biztositsák a népek önrendelkezési jogának maradéktalan tiszteletben tartását. A biztonságnak azt kell jelentenie minden egyes nép számára, hogy soha és semmiféle körülmények között nem válik erőszakos cselekmény áldozatává, nem fenyegetik szabadságát és függetlenségét jogainak és törvényes érdekeinek mellőzésével.

Hazánk képviselője kifejtett néhány megfontolást, amely jogi szempontból az agressziós cselekmények világos meghatározásához kapcsolódik. Többek között állást foglalt amelett, hogy az agressziót, az agressziós háboru folytatását, előkészitését és kirobbantását a legsulyosabb nemzetközi büncselekménynek nyilvánitsák. Szorgalmazva az agressziós cselekmények jogi és politikai megbélyegzését, hazánk képviselője javasolta, hogy az agresszió meghatározásánál kifejezetten irják elő, hogy fegyveres erőt csupán abban az esetben szabad igénybe venni, amikor valamely állam jogos önvédelmét gyakorolja a fegyveres agresszió ellen, valamint abban a harcban, amelyet a népek a gyarmati uralom ellen, illetve azon joguk megszerzéséért vivnak, hogy maguk döntsenek sorsukról az Alapokmányban szentesitett önrendelkezés elvének megfelelően. Gh. Secarin, hazánk küldötte egyben szorgalmazta, hogy az agresszió meghatározása tartalmazzon egy olyan paragrafust is, amely előirja, hogy valamely állam belvagy külpolitikája semmi szin alatt nem szolgáltathat indokot egy másik országnak az erőszak igazolására.

A román küldöttség ugyanakkor olyan meghatározás mellett foglalt állást, amely leszögezi az agresszió jogi következményeit, olyan értelemben, hogy nem ismerik el a fegyveres agresszió nyomán bekövetkezett katonai megszállást és annektálásokat. Következésképpen az agresszió meghatározásának pontosan le kell szögeznie, hogy az agresszió nem jelenthet vagy eredményezhet semmiféle jogot az agresszor javára.

ANDREJ GROMIKO ÉS WALTER SCHEEL NÉGY ÓRÁN ÁT TANÁCSKOZOTT

MAJNA-FRANKFURT (Agerpres).

Pénteken Majna-Frankfurtba érkezett Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter, s tárgyalásokat folytatott Walter Scheel nyugatnémet külügyminiszterrel. A TASZSZ hangsulyozza, hogy a két miniszter tárgyalásai a munka légkörében folytak le, s ezeken közös érdekü kérdéseket vitattak meg.

A DPA nyugatnémet hirügynökség szerint a tárgyalások mintegy négy órát tartottak. A nyugatnémet külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy az eszmecsere középpontjában az európai helyzet állt.

Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter este visszatért Moszkvába.

★

Walter Scheel sajtóértekezletén a szovjet diplomácia vezetőjével folytatott megbeszélésekkel foglalkozva kijelentette, hogy „találkozója Andrej Gromikoval hasznos volt". Európára vonatkozó nagy fontosságu nemzetközi kérdéseket vitattunk meg, s különleges figyelmet forditottunk a feszültség enyhitésével kapcsolatos problémákra, mondotta.

A nyugatnémet külügyminiszter hangsulyozta, hogy a nyugatnémet—szovjet szerződés megkötése hozzájárult az európai békés légkör javulásához, majd kiemelte, hogy Gromikonak az NSZK-ban tett látogatása is a kétoldalu kapcsolatok kedvező alakulásáról tanuskodik. „Fel kell használnunk az időt a biztonság megszilárditására és az európai enyhülés érdekében" — mondotta Scheel, majd hozzáfüzte, hogy a szovjet külügyminiszterrel folytatott megbeszélések során szóba került az európai értekezlet megszervezése is.

BELFAST (Agerpres).

Észak-Irország fővárosában, Belfastban péntekre virradó éjjel ujabb zavargások voltak, s a brit csapatok ismét beavatkoztak. Mint eddig is, az incidensek a katolikus és a protestáns fiatalok között robbantak ki. A brit katonák beavatkozása azonban elmérgesitette a helyzetet, s az összetüzésekben hét személy megsebesült. A tüntetők szétoszlatására a katonaság hánytató gázt és vizfecskendőket használt.

Csütörtök este Belfastban merényletet követtek el az ir köztársasági Aer Lingus légiforgalmi társaság székháza ellen. A robbanás következtében négy személy megsebesült. Péntek hajnalban az egyik dublini rendőrkapitányság épületére dobtak bombát. Egy rendőr megsebesült.

Az Associated Press megállapitása szerint az utóbbi hetekben ezek voltak a legsulyosabb incidensek.

A Varsói Szerződésben részt vevő államok egyesitett fegyveres erői katonai tanácsának és a hadseregek vezető káderein ek ülése

VÁRNA (Agerpres).

Az egyesitett fegyveres erők parancsnokságának terve alapján 1970. október 27 és 30 között Bulgária Népköztársaságban — Várnában — tartották meg a Varsói Szerződésben részt vevő államok egyesitett fegyveres erői katonai tanácsának és a hadseregek vezető káderein ek ülését.

Az ülésen I. I. Jakubovszkij, a Szovjetunió marsallja, az egyesitett fegyveres erők főparancsnoka elnökölt. Megvitatták a Varsói Szerződésben részt vevő országok egyesitett fegyveres erői operativ és harci képességének és felkészültségének kérdéseit.

A megbeszélés baráti légkörben a kölcsönös megértés szellemében folyt le.

A katonai tanács tagjai és a szövetséges hadseregek vezető káderei jelen voltak a bolgár néphadsereg csapatainak gyakorlatozásán.

Folytatja munkálatait a Jugoszláviai Kommunisták Szövetségének első konferenciája

BELGRÁD. (Agerpres).

Belgrádban folytatja munkálatait a Jugoszláviai Kommunisták Szövetségének első konferenciája.

A munkálatok során megvitatták Krste Trvenkovskinak, a JKSZ Elnöksége Végrehajtó Bürója tagjának jelentését Jugoszlávia jelenlegi politikai helyzetéről és a Jugoszláviai Kommunisták Szövetségének feladatairól. A vita során felszólalt Mitja Ribicsics, a JKSZ Elnökségének tagja, a JSZSZK Szövetségi Végrehajtó Tanácsának elnöke, Mirko Tepavac, a JKSZ Elnökségének tagja, a JSZSZK külügyminisztere és mások.

Stevan Doronski, a JKSZ Elnökségének tagja, a JKSZ Elnöksége ideiglenes agrárpolitikai bizottságának elnöke jelentést terjesztett elő, amelynek alapján megkezdődött az agrárpolitikai kérdések megvitatása.

November 3-án beiktatják Salvador Allende elnököt

SANTIAGO DE CHILE (Agerpres).

A chilei kormány közlése szerint november 3-án mintegy 60 ország képviselői lesznek jelen Santiago de Chileben Salvador Allende elnök beiktatásánál. A szovjet küldöttséget Georgij Dzocenidze, a Legfelsőbb Szovjet Elnökségének alelnöke vezeti; ezenkivül ott lesznek az USA, Olaszország, Svédország, Belgium, Spanyolország, Dánia és Peru megbizottai.

Amint a chilei külügyminisztérium közölte, sok olyan ország, amely nem tart fenn diplomáciai kapcsolatot Chilevel, bejelentette, hogy nem hivatalos küldöttséggel képviselteti magát a beiktatási ünnepségen.

★

PEKING (Agerpres).

Az Uj Kina hirügynökség jelentése szerint a ciheli egységes munkásközpont meghivására kinai küldöttség utazott Chilebe, hogy részt vegyen S. Allende uj elnök beiktatásán. A küldöttséget Ni Csih-fu, a pekingi forradalmi munkások értekezletének vezetőségi tagja és Uan Sziu-csen, a sanghaji forradalmi munkások értekezletének vezetőségi tagja vezeti.

Jordánia új miniszterelnökének nyilatkozata az arab államokkal való kapcsolatokról

AMMAN (Agerpres).

Jordánia megőrzi szoros és őszinte kapcsolatait az összes arab államokkal, különösen az Egyesült Arab Köztársasággal — közölte Wasfi Tall Jordánia uj miniszterelnöke, a MEN hirügynökség tudósitójának adott nyilatkozatában. A miniszterelnök bejelentette, hogy rövidesen Kairóba utazik és megbeszéléseket folytat egyiptomi hivatalos személyekkel a két ország közötti együttműködési kapcsolatokról.

Wasfti Tall miniszterelnök a jordániai kormány és a palesztinai ellenállási erők viszonyáról igy nyilatkozott: az uj kabinet mindenek előtt a kairói egyezmény alkalmazására törekszik, ezért a palesztinai erőkkel való együttműködésre törekszik. A miniszterelnök rámutatott, hogy bizonyos változásokat helyez kilátásba a fegyveres összetüzés következményeinek felszámolása érdekében.

KANADÁBAN ÉRVÉNYBEN MARADNAK A KIVÉTELES INTÉZKEDÉSEK

MONTREÁL (Agerpres).

Mint ismeretes, a kanadai kormány október 16-án haditörvénykezést vezetett be annak következtében, hogy a Quebeci Felszabaditási Front nevü szeparatista szervezet emberrablásokat követett el. Robert Bourassa, Quebec tartomány miniszterelnöke egy sajtóértekezleten közölte, hogy a kivételes intézkedés továbbra is hatályban marad, mert a rendőrség politikai merényletek előkészitésének tervére bukkant.

Bourassa hozzátette, hogy a quebeci és a központi kormány tanulmányozza a statáriális törvények helyettesitését, a helyzet alakulásának megfelelően.

Hirügynökségi táviratok szerint számos szakszervezet és maga a parlament is egyre nyomatékosabban tiltakoznak azoknak a rendkivüli törvényeknek a fenntartása ellen, amelyek lehetővé teszik az előzetes végzés nélküli letartóztatást és a korlátlan idejü fogvatartást.

Budapestre érkezett Gerhard Schröder

BUDAPEST. — Alexandru Pintea, az Agerpres tudósitója jelenti:

A magyar országgyülés külügyi bizottságának meghivására Budapestre érkezett dr. Gerhard Schröder, a nyugatnémet parlament külügyi bizottságának elnöke. Gerhard Schröder a két ország kapcsolatainak különböző irányu fejlesztési lehetőségeiről tárgyal a magyar hivatalos személyekkel.

A látogatásra alig néhány nappal azután került sor, miután Karl Schiller nyugatnémet gazdaságügyi miniszter Budapesten járt, s aláirta a két ország első hosszu lejáratu gazdasági és müszaki együttműködési egyezményét. Az egyezmény kifejezésre juttatja a két félnek azt az óhaját, hogy további lehetőségeket tárjon fel az együttműködésre.

Gerhard Schrödert pénteken fogadta dr. Vályi Péter pénzügyminiszter és Marjai József helyettes külügyminiszter.

A nyugatnémet minisztert fogadni fogja Komócsin Zoltán, az országgyülés külügyi bizottságának elnöke és Fock Jenő, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke.

Véget ért a szovjet-svéd kormánybizottság ülésszaka

MOSZKVA (Agerpres).

Pénteken Moszkvában véget ért a szovjet—svéd kormánybizottság ülésszaka. A részvevők megállapitották, hogy a két ország árucseréje jelentősen nőtt, s elérte az 1965. évi mennyiség kétszeresét — irja a TASZSZ.

Az 1971—1975. évi kereskedelmi megállapodás az árucsere további növekedését irányozza elő, mind a hagyományos, mind az ujonnan kontingentált áruk tekintetében.

Az ülésszak részvevői ugyanakkor megállapitották, hogy jól halad a müszaki-tudományos együttműködés a kohászat, az energetikaigép-gyártás, az elektrotechnika, az épitkezés és az atomenergia békés felhasználása terén.

Továbbra is feszült a helyzet Ecuadorban

QUITO (Agerpres).

Cezar Rohn Sandoval tábornok, a légierők főparancsnokának elrablása nyomán továbbra is feszült a helyzet Ecuadorban. Mint ismeretes, Velasco Ibarra elnök szigoru biztonsági intézkedéseket vezetett be. A rendőrség és a katonaság nagyszabásu nyomozást folytat az ország egész területén, főként Quitóban és Guayaquilban az emberrablók felkutatására. A müveletet Jorge Acosta Velascu tábornok, honvédelmi miniszter irányitja, akit ezért rendeltek vissza madridi hivatalos látogatásáról. A nyomozás egyelőre nem vezetett eredményre.

A sajtó közölte az emberrablók üzeneteit a hatóságokhoz. Amint az üzenetek rámutatnak, az elrabolt tábornok szabadon bocsátásának feltételei közé tartozik az összes politikai foglyok szabadlábra helyezése, a honvédelmi miniszter menesztése és az egyetemek megnyitása. A hatóságok kétségbe vonják az üzenetek valódiságát.

Elnökválasztás Tanzániában

DAR-ES-SALAAM (Agerpres).

Pénteken Tanzániában megkezdődött az elnökválasztás, valamint a parlament és a tartományi tanácsok képviselőinek a megválasztása. Az ország elnöki tisztségére a jelenlegi államfő, Julius Nyerere jelöltette magát. Ez a második választási csata az ország 1961. évi függetlenné válása óta. Az 1965. évi választásokhoz viszonyitva a választók száma kétszeresére — mintegy ötmillióra — növekedett, miután alkotmánymódositással 18 évre csökkentették a választójog alsó korhatárát.

Egy S.O.S. és következményei

Haragos volt csütörtökre virradó éjjel az Északi-tenger. Hatalmas hullámai nagy erővel csapódtak a parthoz, a hajók nehezen birkóztak velük. Éjfél után a parton riadót rendeltek el. Az egyik őrség gyenge S.O.S. jelzéseket fogott fel. Egy nyugatnémet mentőhajó azonnal utnak indult. Két óra mulva tiz pakisztánival és egy fehér pilótával tért vissza. Az utolsó pillanatban mentette ki őket egy motoros gumicsónakból. Az eset világos volt. Megint elfogtak egy csoport külföldit, aki illegális uton próbált Angliába jutni.

Embercsempészről van szó, amelyet ázsiaiakkal folytatnak különböző üzletemberek.

A titkos bevándorlás nem uj keletü Angliában. A Commonwealth-országok sok lakosa, brit utlevele lévén, Angliában próbál munkát keresni. Az angol törvények azonban nagyon szigoruak, s az ázsiai és afrikai bevándorlók igen kis hányadát engedik be az országba. Igy bontakozott ki az embercsempészés, amely olyan arányokat öltött, hogy a Scottland Yard feltételezése szerint azt csak egy nagy hálózatu erős szervezet bonyolithatja le.

Nyolcvanezerre becsülik azoknak az ázsiaiaknak a számát, akik törvénytelenül jutottak Angliába és ott teljes illegalitásban élnek. Ezek fele — a jobbmódiak — repülőn érkeztek, menettérti jeggyel, ami hathónapos megszakitást tesz lehetővé. A jegy lejárta után azonban nem tértek vissza, hanem nyomtalanul eltüntek. A többiek — mint például a fent emlitett 10 hajótörött — csónakon, magánrepülőgépen, vagy éppenséggel helikopteren vágtak neki az utnak. A „szerencsésebbek" meg is ékeztek. Tavaly 40 indiait fedeztek fel egy észak-angliai helység egyik házának pincéjében. Mint utólag kitünt, tiz hetig tartó ut után kerültek oda. Delhiből a rendes repülőjáratokkal először Beirutba, majd Nizzába vitték őket, onnan Párizson és Hamburgon keresztül Helgolandba kerültek, amig eljutottak Észak-Angliába. A felfedezett negyven 19 és 50 év közötti férfi még azt sem tudta, hogy Angliában van.

Szinte egyetlen nap sem telik el anélkül, hogy az angol sajtó ne számolna be hasonló titkos partraszállásról. A rendőrség a letartóztatott titkos bevándorlókat rövid vizsgálat után visszaküldi hazájába.

Az embercsempészet azonban javában virul. A titkos bevándorlóknak behajózáskor 300 fontot kell előre kifizetniük. Amikor elérkeznek a rendeltetési helyre, keresetükből félre kell tenniük, hogy az embercsempészeknek kifizessék „tartozásukat". Különböző jótékonysági szervezetek igyekeznek segiteni ezeken az embereken, akiket a csempészek állandóan zsarolnak.

Az angliai titkos bevándorlás fájdalmas problémája még mindig nem oldódott meg. Az emberibb kereset kilátásának nagy a varázsereje, s az embercsempészeknek mindig akadnak klienseik, s kényük-kedvük szerint zsarolják őket. Később a vállalattulajdonosok szipolyozzák ki a bevándorlókat, akik állandó rettegésben élnek, mert rejtőzniük kell a hatóságok elől. Érthető tehát, hogy nyomoruságos életmódjuk felháborodást keltett a jóérzésü angolok soraiban.

A hírügynökségek jelentik

NEW YORK

Holdmintákat tartalmazó két csomag tünt el az amerikai postáról — jelentette be a NASA. Az egyiket a New York-i geológiai laboratórium, a másikat Szaud Arábia amerikai nagykövetségének cimére adták fel. Az eltünt holdkőzetet az Apollo—12 ürhajó hozta.

Ezzel kapcsolatban Washingtonban több postahivatalnokot letartóztattak.

NEW YORK

Andrijan Nyikolajev és Vitalij Szevasztyanov — a két szovjet ürhajós befejezte amerikai körutját. A szovjet vendégek tiz nap alatt felkerestek több amerikai nagyvárost és ellátogattak a houstoni ürkutatási központba. Nyikolajev és Szevasztyanov találkozott az Országos Ürhajózási és Ürkutatási Hivatal vezetőivel, megbeszélest folytatott technikusokkal és tudósokkal, megismerkedett az ürhajóképző program[illegible]

PÁRIZS

Párizsi közlemény szerint Maurice Schumann francia külügyminiszter marokkói kollegája, Youszszef Bel Abbes meghivására december 17. és 19. között hivatalos látogatást tesz Marokkóban.

MOSZKVA.

Pénteken a Szovjetunióban fellőtték a Kozmosz—375 és a Kozmosz—376 müholdat. A müholdak fedélzetén a bejelentett programnak megfelelő ürkutatás folytatásához szükséges berendezések vannak.

BONN

A nyugatnémet szövetségi kormány csütörtökön jóváhagyta Walter Scheel külügyminiszternek a lengyel—nyugatnémet zárótárgyalásokra vonatkozó inditványait. A november 3-án Varsóban kezdődő megbeszéléseken részt vesz Walter Scheel és Stefan Jedrychowski lengyel külügyminiszter.

PRÁGA

Jan Marko, a Csehszlovák SZK külügyminisztere Havannába utazott, hogy Raul Roa Garcia kubai külügyminiszter meghivására hivatalos látogatást tegyen Kubában — jelenti a CTK.

DELHI

Az indiai Kerala állam kormánya elhatározta, hogy elkobozza és a föld nélküli parasztoknak osztja ki a volt maharadzsák és más nagy földbirtokosok földjeit — közli a Press Trust of India hirügynökség. A keralai sajtó hangsulyozza, hogy a Baloldali Egyesült Front kormányának ezen intézkedése számottevően előmozditja a földreform megvalósitását és a lakosság jelentős hányada életszinvonalának javitását.

PÁRIZS

Kegyelmet kapott a francia kormánytól Henri Charriere, az egyik legolvasottabb francia regényiró, akit 1938-ban életfogytiglani börtönre itéltek, mert megölte egy betörőbanda vezetőjét. Charriere-t Francia-Guayanára deportálták. Tizedik szökési kisérlete sikerült: Venezuelába menekült, ahol letelepedési engedélyt kapott. Legismertebb könyvének cime Papillon.

OSLO

Norvégia fővárosában szerdától gyakorlatilag megbénult a forgalom az év első havazása és a szállitási dolgozók tiznapos sztrájkja miatt.

Rendőrségi jelentések szerint rendkivül nagy a forgalmi balesetek száma, a gépkocsivezetők pedig nyiltan tiltakoznak a városi hatóságok ama rendelkezése ellen, amely tiltja a keréklánc használatát november 1. előtt.

BOGOTA

A napokban hatalmas áradást okoztak a felhőszakadások Kolumbia északi részén. A Sucio folyam kilépett medréből és több települést elöntött Antioquia megyében. A természeti csapásnak több halálos áldozata van, 2000 család hajléktalan maradt.

Kegyelmet kapott Henri Charriere francia iró. 2000 család hajléktalan maradt a kolumbiai áradások miatt. Holdmintákat tartalmazó két csomag tünt el az amerikai postáról. A föld nélküli parasztoknak osztják ki a volt maharadzsák földjeit. Oslóban a havazások és a szállitási dolgozók sztrájkja miatt megbénult a forgalom.

Külpolitikai jegyzet

lottó

Az 1970. október 30-i sorshuzás eredménye:

Első huzás: 81, 36, 11, 15, 55, 80, 33, 35, 27.

Nyereményalap: 479 080 lej, amihez hozzájön még az első kategóriától áthozott 226 703 lej.

Második huzás: 37, 5, 77, 11, 68, 67, 1.

Nyereményalap: 464 011 lej.

(A közölt számok tájékoztató jellegüek.)

Vörös Lobogó szerkesztősége: Republicii ut 81. szám. Telefon: 24-14, 16-92, 30-87, 35-69, 46-74. Kiadóhivatal: 28-34. Nyomda: 30-93, 20-77. Tip. I.P.B.A.